Súd:	Okresný súd Bratislava I
Spisová značka:	19C/68/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1114210085
Dátum vydania rozhodnutia:	29. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Zuzana Kučerová
ECLI:	ECLI:SK:OSBA1:2015:1114210085.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I pred sudkyňou JUDr. Jeannette Hajdinovou v právnej veci navrhovateľov: 1) Ľ. A., E.. XX.XX.XXXX, I. S. Z. Č.. XX, XXX XX S. Z., 2) O. A., E.. XX.XX.XXXX, I. S. Z. Č.. XX, XXX XX S. Z., obaja právne zastúpení Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s.r.o., Štefánikova 8, 811 05 Bratislava proti odporcovi: D. poisťovňa, a.s., K. U. M., U. XXXXXXXX, so sídlom v I., K. 4, o ochranu osobnosti , takto

r o z h o d o l :

I. Odporca j e p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľovi v 1. rade sumu 5.000,- € do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Odporca j e p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľovi v 2. rade sumu 5.000,- € do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Vo zvyšnej časti súd žalobu z a m i e t a .

IV. Odporca je povinný nahradiť navrhovateľom v prvom a druhom rade spoločne a nerozdielne náhradu trov konania v sume 965,28 eur k rukám právneho zástupcu Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s.r.o., Štefánikova 8, 811 05 Bratislava do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovatelia sa návrhom na začatie konania, doručenom Okresnému súdu Bratislava I dňa 03.04.2014, domáhali vydania rozhodnutia, ktorým by súd zaviazal odporcu na zaplatenie sumu každému osobitne po 50.000,- €. V odôvodnení žalobného návrhu uviedli, že pri dopravnej nehode dňa 10.03.2012 približne o 20:25 hod. v katastri obce Slovenské Pravno, na ceste II. triedy č. 519 došlo k usmrteniu ich syna mal. Z. A., nar. XX.XX.XXXX. Dopravnú nehodu zavinil vodič motorového vozidla zn. B. E., C.: J.-XXXAJ W. A., nar. XX.XX.XXXX, ktorý neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky, v dôsledku čoho nezvládol riadenie a následne narazil svojim vozidlom do stromu.

Uznesením Okresného riaditeľstva PZ v Martine zo dňa 10.05.2012, Č.: F.-XXX/X-F.-A.-XXXX bolo trestné stíhanie zastavené podľa §215 ods. 1 písm. d) zákona č. 301/2005 Z.z. (ďalej len „TP“) v spojení s §9 ods. 1 písm. d) TP, nakoľko zodpovedný vodič na následky dopravnej nehody tiež zomrel.

Navrhovatelia majú za to, že extenzívnym výkladom medzi škody na zdraví v zmysle §4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. patrí aj nemajetková ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody krytej povinným zmluvným poistením, a to z ohľadom na argumentáciu uvedenú v rozsudku Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 24.10.2013, sp. zn. T.-XX/XX, v zmysle ktorej sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel majú vykladať

tak, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobnej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. V zmysle čl. 288 Zmluvy o fungovaní EÚ judikatúra SD EÚ zaväzuje slovenské súdy, ako aj ostatné štátne orgány.

Navrhovatelia na preukázanie intenzity a charakteru citových väzieb medzi nimi a nebohým synom Z. v žalobnom návrhu uviedli, že ich vzájomný emocionálny vzťah bol plný harmónie, lásky a porozumenia. Navrhovatelia boli pyšní na svojho syna, ktorý im neustále pomáhal vo všetkých životných situáciách, pričom v čase úmrtia mal iba 17 rokov, nemal žiadne zdravotné problémy a žil plnohodnotným spôsobom života zodpovedajúcim jeho veku. Jeho smrť preto nepriaznivo zasiahla do života navrhovateľov, jeho zavinené úmrtie poznačí navrhovateľov po psychickej stránke na celý život. Neustále spomienky na optimistického Z. negatívne vplývajú na duševný stav navrhovateľov. Od úmrtia syna sa výrazným spôsobom zhoršil psychický stav navrhovateľov, navrhovatelia sa snažili už od útleho detstva venovať svojmu synovi všetok svoj voľný čas, pričom chodievali spolu na kultúrne a spoločenské podujatia. Smrťou Z. došlo k zásahu do psychickej integrity navrhovateľov, zle spia, nich ich nebaví, neprestajné myšlienky na syna spôsobujú navrhovateľom depresívny a úzkostné stavy. Ťažko sa sústreďujú, sú nervóznejší a z ich života sa vytratilo nadšenie. Budúcnosť navrhovatelia nerozoberajúc, radšej sa nad tým nezamýšľajú a snažia sa všetok svoj voľný čas venovať iným činnostiam. So smrťou svojho syna sa nebudú môcť nikdy vyrovnať.

Odporca v písomnom vyjadrení k návrhu na začatie konania zo dňa 30.04.2014 namietal, že nemajetková ujma nie je krytá z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Odporca pritom poukázal na znenie Všeobecných poistných podmienok pre poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla schválené rozhodnutím ÚFT, v ktorom bol stanovený rozsah poistenia výlučne za škodu, nie však za ujmu na osobnostných právach. Súčasťou poistenia nebolo spôsobenie ujmy na súkromí a rodinnom živote. Právo na ochranu osobnosti sú svojbytným a samostatným nárokom, ktorým OZ poskytuje osobitnú ochranu, a preto uplatnenie práva na náhradu škody nedoplňuje, nerozširuje ani nenahrádza uplatnenie nárokov z titulu práva na ochranu osobnosti. Ak by si chcel poškodený subjekt uplatňovať svoje nároky z titulu ochrany osobnosti v rámci poistenia zodpovednosti, bude potrebné, aby krytie nárokov z daného právneho titulu bolo v poistnej zmluve osobitne zmluvne dojednané.
Po prihliadnutí na okrem nárokov poškodeného v zmysle §4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z., ako aj čl. I ods. 2 VPP poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla č. 636 vyplýva, že nároky z titulu zásahu do ochrany súkromia predmetný zákon nepokrýva, a teda nemôže byť daná zodpovednosť žalovaného za žalobcom uplatňovaný nárok, ktorý je nesprávne kvalifikovaný ako škoda na zdraví v širšom ponímaní. Platný občiansky zákonník a rovnako aj súčasná civilistická právna teória striktne od seba rozlišuje právo na ochranu osobnosti a s ním spojené právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa §13 ods. 2 OZ a právo na náhradu škody podľa ust. §415 - §450 OZ, čo vyplýva jednak zo samotnej štruktúry civilného kódexu, ako aj z dôvodu ich pojmovej a obsahovej odlišnosti. Kým osobnostné práva predstavujú absolútne subjektívne práva prináležiace výlučne fyzickým osobám, sú výlučné, všeobecné, nepremlčateľné a neprekludovateľné, právo na náhradu škody patrí tak fyzickej, ako aj právnickej osobe. Toto právo nemá absolútnu, ale relatívnu povahu, nemá rýdzo osobnostnú, ale majetkovú povahu, a preto sa premlčuje.

Odporca nesúhlasí s právnym názorom vysloveným v odôvodnení žalobného návrhu, konkrétne extenzívnym výkladom ustanovenia §4 ods. 2 písm. a zákona č. 381/2001 Z.z. Z jeho znenia vyplýva, že sa týka poistenia zodpovednosti za škodu a nie poistenia zodpovednosti za nemajetkovú ujmu.

Platná legislatíva a ani právna teória neoznačuje osobu, ktorej osobnostné práva boli porušené za „poškodenú osobu“. Obdobne aj v ustanovení §2 písm. g) zákona č. 381/2001 Z.z. sa uvádza, že poškodeným je ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody (nie nemajetkovej ujmy) podľa tohto zákona. Obdobne tomu tak je aj pri výklade §2 písm. i) zákona č. 381/2001 Z.z. Spojením uvedených zákonných ustanovení nemožno dospieť k inému záveru, ako k tomu, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma.

Z vymedzeného rozsahu poistného krytia je podľa odporcu zrejmé, že rešpektuje rozlíšenie vecnej škody, ktorá je v OZ upravená v ust. § 443 a škody na zdraví, ktorú upravujú ustanovenia §443 a §449 OZ. Ak teda predmet konania tvorí právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa §13 ods. 2 OZ, nemôže byť daná pasívna legitimácia poisťovne.

Tzv. „motorové smernice“ sa zaberajú poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a nie poistením nárokov vzniknutých z iného titulu, než je zodpovednosť za škodu. Ak teda smernice stanovujú, že treba odškodniť „ujmy na zdraví“, označený pojem treba vnímať v celkovom kontexte smerníc tak, že tento pojem predstavuje nároky pri poškodení zdravia v rámci vzniku zodpovednosti za škody a nie nároky priznávané z iného titulu než je vznik zodpovednosti za škodu. Anglický výraz „personal injury“ použitý v smerniciach sa dá preložiť aj ako „poškodenie zdravia“, resp. „škoda na zdraví,“, čo je podľa odporcu výstižnejší preklad. Uvedené smernica nestanovujú konkrétne, akým spôsobom a akými konkrétnymi nárokmi si má členský štát vymedziť rozsah náhrady škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a teda nepopierajú právo členského štátu upraviť jednotlivé nároky z titulu zodpovednosti za škodu, vrátane škody na zdraví. Je teda na členskom štáte, aj to akými princípmi sa riadi odškodňovanie zásahu do zdravia človeka. Podľa vnútroštátnej úpravy v SR sa škoda na zdraví alebo pri usmrtení odškodňuje nárokmi uvedenými v §444 až 449 OZ, pričom iné nároky už nie sú nárokmi z titulu náhrady škody na zdraví, resp. pri usmrtení, teda ani náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa §11 a nasl. nie je nárokom z titulu škody na zdraví.
Pri výkone povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu je poisťovňa viazaná zákonom č. 381/2001 Z.z., do ktorého obsahu boli transportované aj smernice Európskeho parlamentu a Rady. Keďže zákon č. 381/2001 Z.z. napriek deklarovanej aproximácii smerníc takéto nároky neuvádza, odporca má za to, že ani SR ako členský štát nevníma predmetné smernice tak, že predmetom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je i nemajetková ujma. Poisťovňa tak nemôže rozširovať poistné krytie v protiklade so znením zákona a v rozpore s dlhodobejším výkladom pojmu „náhrada škody“. V tejto súvislosti odporca poukázal na judikát NS SR č. XCdo XXX/XXXX. Podľa úvah obsiahnutých v odôvodnení toho judikátu vyplýva, že v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv je v zmysle §11 a nasl. OZ nositeľom hmotnoprávnej povinnosti ten subjekt, ktorý neoprávnený zásah do osobnostných práv spôsobil, ako aj na judikát NS SR sp. zn. X T. XXX/XXXX, ktorý vyslovil, že okolnosť, kto je v konkrétnom prípade subjektom ochrany a kto je subjektom zásahu, musí súd v konaní na základe žaloby na ochranu osobnosti riešiť vždy medzi prvými. Záverom svojho vyjadrenia odporca poukázal na písomné vyjadrenie Slovenskej republiky vo veci prejudiciálneho konania T.-XX/XX G.. Podľa názoru SR sa nezahrnutie pozostalých po obeti dopravnej nehody do poistného krytia zdá byť odôvodneným, keďže ujma ktorú utrpia pozostalí v dôsledku straty blízkej osoby je len nepriamym následkom ujmy, ktorú utrpela samotná obeť dopravnej nehody. Vznik takejto ujmy nie je teda v bezprostrednej príčinnej súvislosti s prevádzkou motorového vozidla, nejde totiž o ujmu spôsobenú motorovým vozidlom, ale o sekundárnu ujmu vyvolanú ujmou, ktorá vznikla v dôsledku prevádzky motorového vozidla. SR má za to, že pozostalí po obeti dopravnej nehody, ktorí neboli jej účastníkmi, nie sú poškodenými v zmysle smerníc týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Odporca má v súvislosti so Smernicami za to, že tieto smernice sú priamo aplikovateľné na fyzické a právnické osoby v jednotlivých členských krajinách EU, smernica má len stanoviť ciele, ktoré majú dosiahnuť členské štáty a na dosiahnutie ktorých si môžu zvoliť vlastné prostriedky. Samotné rozhodnutia ESD nedávajú odpoveď na otázku, či sú jeho rozhodnutia záväzné ergo omnes alebo inter partes. Pokiaľ však ide o rozhodnutie, ktoré predstavujú riešenia konkrétneho sporu, odporca má za to, že rozhodnutia má účinok inter partes.

Záverom má preto odporca za to, že predmetom poistného krytia nie je nemajetková ujma, čo potvrdila vo svojom vyjadrení aj Slovenská republika, ako i ďalšie štáty EÚ, ktoré sa vyjadrovali k danej skutočnosti v prejudiciálnom konaní T. XX/XX, pričom z ich vyjadrení vyplýva, že smernice o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravujú rozsah minimálneho poistenia zodpovednosti za škodu spôsobnú jeho prevádzkou, pričom samotná zodpovednosť za škodu je už predmetom vnútroštátnej úpravy.

Na základe vyššie uvedeného odporca navrhol žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

Okresný súd Bratislava I ako súd vecne a miestne príslušný podľa § 9 ods. 1, § 84 v spojení s § 85 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) rozhodol na pojednávaní dňa 29.9.2015. Súd vykonal dokazovanie výsluchom

navrhovateľov v prvom rade a druhom rade, vyjadrením odporcu, úmrtným listom mal. Z. A., poistnou zmluvou číslo XXXXXXXXXX, Všeobecnými poistnými podmienkami poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla Č.. XXX, Zmluvnými dojednaniami pre poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, Oznámením odporcu o likvidácii poistnej udalosti č. XXXXXXXXXX zo dňa 15.06.2012, Oznámením odporcu o riešení škodovej udalosti číslo XXXXXXXXXX - nemajetková ujma zo dňa 25.03.2014, obsahom pripojeného vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva PZ v Martine Č. F.-XXX/X-F.-A.-XXXX, obsahom rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie T.-XX/XX z 24. októbra 2013.

Súd na základe vykonaného dokazovania ustálil nasledovný skutkový a právny stav prejednávanej veci:

Navrhovatelia sú rodičmi neb. Z. A., nar. XX. A. XXXX a zomrelého XX.XX.XXXX. K úmrtiu ich syna Z. došlo následkom dopravnej nehody motorového vozidla zn. B. E., C. J. zo dňa 10.03.2012, pri ktorej vyššie menovaný ako spolujazdec utrpel trieštivú zlomeninu v oblasti koreňa nosa, zlomenie tvárovej kosti, roztrieštenie klenby lebečnej, odreniny brucha, zlomenie stehennej kosti ľavej nohy. Nebohý Z. bol jedným z ôsmich detí navrhovateľov, v poradí 4. dieťa, v čase nehody s nimi žil v spoločnej domácnosti, absolvoval štúdium na strojníckom učilišti, bol nezamestnaný, pracoval príležitostne brigádnicky (viď. výpoveď navrhovateľa v 1. rade pred súdom a orgánmi činnými v trestnom konaní čl. 14 pripojeného vyšetrovacieho spisu).

Motorové vozidlo zn. B. E., C. J. XXXAJ v čase nehody viedol W. A., ktorý takisto na následky dopravnej nehody v tento deň zahynul (rozdrvenie spodiny lebečnej, poškodenie mozgu, zlomenie krčnej chrbtice).

Uznesením ORPZ v Martine zo dňa 10.03.2012 Č. F.-XXX/OVK-A.-XXXX bolo začaté trestné stíhanie vo veci prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 b) TZ na tom skutkovom základe, že dňa 10.03.2012 v čase o cca. 20,25 hod. vodič W. A., nar. XX.X.XXXX viedol osobné MV zn. B. E., C. J.-XXXAJ po ceste II/519 v katastri obci S. Z., pričom v 13,380 km na priamom úseku cesty z doposiaľ neznámych príčin dostal do šmyku motorové vozidlo, zišiel mimo vozovku po pravej strane v smere jazdy, kde narazil strechou vozidla do stromu, pri dopravnej nehode došlo k usmrteniu vodiča W.. A. a k usmrteniu spolujazdca Z. A., ktorí obaja utrpeli následkom zrážky zranenia nezlučiteľné so životom. Vodič W.. A. svojim konaním porušil ustanovenie §16 ods. 1, §137 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke.

Podľa Odborného vyjadrenia znalca A.. O. D., Z.. odvetvie súdne lekárstvo, vypracovaného pre účely trestného konania, bolo základné bodové hodnotenie bolestného u nebohého Z. A. stanovené na 840 bodov (x15,38) t.j. na 12.919,20 eur. Znalec v odbornom vyjadrení tiež konštatoval, že tak vodič W. A., ako aj spolujazdec Z. A. boli v čase smrti ovplyvnení kanabinoidmi vo vyššej koncentrácii, „najpravdepodobnejšie fajčili marihuanu“ (str. 3 odborného vyjadrenia, čl. 52 pripojeného vyšetrovacieho spisu). Znalec konštatoval nebezpečný vplyv kanabinoidov na správanie sa účastníkov cestnej premávky, ktorého výsledkom je nekoordinovaná jazda zo strany na stranu, zmena odhadu vzdialenosti.

Podľa odborného vyjadrenia U.. A. L., znalca z odboru cestná doprava (čl. 81 pripojeného vyšetrovacieho spisu), príčinou vzniku kolíznej situácie s bezprostredným následkom vzniku nehody bol spôsob, akým vodič W. A. v kritickej dobe s vozidlom zn. B. E., C. J.-XXX W. jazdil, pri ktorom je málo pravdepodobné a v prípade vodiča s takmer „nulovou“ praxou až vylúčené, aby v danom úseku nedošlo k vzniku nehody vozidla, navyše bez akejkoľvek možnosti jej odvrátenia vodičom.

Vlastníkom motorového vozidla zn. B. E. bol F. A., otec nebohého vodiča W. A.. Zodpovednosť z prevádzky predmetného motorového vozidla bola v čase vzniku dopravnej nehody poistená u odporcu na základe poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXX zo dňa 03.06.2009. Uvedená právna skutočnosť nebola medzi účastníkmi konania sporná. Odporca škodovú udalosť riadne zaevidoval pod č. Z. XXXXXXXXXX a poskytol z tejto poistnej udalosti dňa 15.06.2012 poškodeným - navrhovateľom náhradu vecnej škody vo výške 1.659,69 eur.

Trestné stíhanie začaté pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. b) TZ bolo Uznesením ORPZ v Martine zo dňa 10.05.2012 zastavené, lebo je neprípustné a nemožno ho začať, a ak už bolo začaté nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené proti tomu, kto zomrel. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 08.06.2012.

Navrhovatelia prostredníctvom právneho zástupcu vyzvali odporcu listom zo dňa 03.03.2014 na úhradu nemajetkovej ujmy v sume 50.000,- € pre každého osobitne s odkazom na ustanovenie § 13 ods. 2 OZ. Odporca im listom zo dňa 25.03.2014 oznámil, že na nemajetkovú ujmu z povinného zmluvného poistenia nie je právny nárok.

Súd vyhodnotil námietku odporcu týkajúcu sa nedostatku jeho pasívnej legitimácie ako nedôvodnú. Odporca je poisťovňou, v ktorej bolo povinne zmluvne poistené motorové vozidlo zn. B. E., C. J.-XXX W.; v dôsledku prevádzky ktorého došlo k usmrteniu syna navrhovateľov. Jeho pasívna vecná legitimácia vyplýva z ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. Súd zastáva názor, že právny názor vyslovený Najvyšším súdom SR v uznesení sp. zn. X T. XXX/XXXX zo dňa 20.4.2011, na ktorý sa odporca odvolával, bol prekonaný rozsudkami Súdneho dvora Európskej únie vo veciach T.-XX/XX z 24.10.2013 a T.-XXX/XX zo dňa 24.10.2013, podľa ktorých poisťovňa je pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú uplatňujú pozostalí po obeti dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla.

Krajský súde v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. X T. položil Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálnu otázku, či sa má článok 1 ods. 1 Smernice Rady 90/232/EHS zo 14.5.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v spojení s článkom 3 ods. 1 Smernice 72/166/EHS vykladať tak, že mu odporuje vnútroštátna právna úprava (akou je právna úprava vyplývajúca z § 4 zákona č. 381/2001 Z.z. a § 6 [českého] zákona 168/1999 Sb. o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, podľa ktorých zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nepokrýva nemajetkovú ujmu vyjadrenú v peňažnej forme, spôsobenú pozostalým po obetiach dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, v prípade pozitívnej odpovede položil tiež druhú otázku, či sa majú ustanovenia § 4 ods. 1, § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. vykladať tak, že nebránia tomu, aby vnútroštátny súd v súlade s článkom 1 ods. 1 Smernice Rady 90/232/EHS zo 14.5.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v spojení s článkom 3 ods. 1 Smernice 72/166/EHS priznal nárok na nemajetkovú ujmu spôsobenú pozostalým po obetiach dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla ako poškodeným aj v peňažnej forme.

Súdny dvor Európskej únie o položenej prejudiciálnej otázke rozhodol rozsudkom T.-XX/XX zo dňa 24.10.2013, tak že článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (ďalej len „motorové smernice“) sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Súdny dvor sa v citovanom rozsudku riadil úvahami vyjadrenými najmä v odsekoch 44-58, podľa ktorých článok 1 druhej smernice s cieľom znížiť rozdiely medzi právnymi predpismi členských štátov týkajúcimi sa rozsahu povinnosti krytia poistením stanovil v oblasti zodpovednosti za škodu povinné krytie škody na majetku, ako aj ujmy na zdraví v určitých sumách. Článok 1 tretej smernice túto povinnosť rozšíril na krytie ujmy na zdraví spôsobenej všetkým cestujúcim okrem vodiča (rozsudok vo veci X. I.). Členské štáty sú teda povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktorá sa uplatňuje podľa ich vnútroštátneho práva, bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami prvej, druhej a tretej smernice. Sloboda členských štátov určiť, aká škoda bude krytá a aké budú podmienky povinného poistenia, bola obmedzená druhou a treťou smernicou tým, že tieto smernice stanovili povinné krytie niektorých škôd v určitých minimálnych sumách. Medzi škodami, ktoré musia byť kryté, sa v súlade s článkom 1 ods. 1 druhej smernice nachádza najmä ujma na zdraví. Keďže rôzne jazykové verzie článku 1 ods. 1 druhej smernice používajú pojem „ujma na zdraví“, ako aj pojem „osobná ujma“, treba sa sústrediť na štruktúru a účel týchto ustanovení a smernice. V tejto súvislosti treba uviesť, že uvedené pojmy dopĺňajú pojem „škoda na majetku“, a pripomenúť, že uvedené ustanovenia a smernica sa snažia najmä

o posilnenie ochrany obetí. Za týchto okolností treba uplatniť extenzívny výklad uvedených pojmov, ktorý je uvedený v bode 47 tohto rozsudku, t.j. pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. V dôsledku toho medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore. Pokiaľ ide o osoby, ktoré sa môžu domáhať náhrady tejto nemajetkovej ujmy, na jednej strane treba uviesť, že z článku 1 bodu 2 v spojení s článkom 3 ods. 1 prvou vetou prvej smernice vyplýva, že ochrana, ktorá musí byť zaručená podľa tejto smernice, platí pre akúkoľvek osobu, ktorá je podľa vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu oprávnená na náhradu škody spôsobenej motorovými vozidlami. Na základe žiadneho ustanovenia v prvej, druhej ani tretej smernici nemožno dospieť k záveru, že normotvorca Únie si želal zúžiť ochranu zaručenú týmito smernicami len na osoby, ktoré sa priamo zúčastnili na škodovej udalosti. Členské štáty teda majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách určených v článku 1 ods. 2 druhej smernice. V prejednávanej veci by to tak malo byť, pretože podľa informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, majú pozostalé osoby v súlade s § 11 a 13 českého (aj slovenského) Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. (prijatý ako federálny právny predpis, ktorý je toho času s účinnosťou od 1.1.2014 v ČR už nahradený novým občiansko-právnym kódexom - pozn. súdu) nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku úmrtia ich blízkej osoby (manžela, otca aj syna). Tento záver nemôže spochybniť ani okolnosť predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova. Keďže totiž zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho súdu v tomto prípade vyplýva z § 11 a 13 českého (zároveň aj slovenského) Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice.

Identický právny záver prijal Súdny dvor Európskej únie aj v rozsudku vo veci T.-XXX/XX z 24.10.2013, v ktorom sa náhrady nemajetkovej ujmy domáhal maloletý syn, ktorého rodičia zomreli pri dopravnej nehode.

Následne Krajský súd v Prešove v uznesení sp. zn. XCo/XXX/XXXX zo dňa 28.10.2013 okrem iného vyslovil, že je chybou zákona, ak je nenáležite transponovaný a ak sa vo vzťahoch obdobných prejednávanej veci rozlišuje medzi škodou a ujmou. Zmyslom a cieľom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel je pokryť z poistenia náhradu ujmy v najširšom slova zmysle. Riziko vzniku škôd pri prevádzke dopravných prostriedkov je veľmi vysoké a nemá žiadnu logiku obmedzovať poistné plnenie a prenášať ho na plecia osôb, ktoré práve za účelom nepredvídateľných situácií sa museli povinne zmluvne poistiť.

Rozsudky Súdneho dvora Európskej únie týkajúce sa prejudiciálnych otázok sú spolu s výkladom alebo posúdením platnosti práva Únie, ktoré sa v ňom nachádzajú, záväzné pre vnútroštátny súd, ktorý podal prejudiciálnu otázku (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci I., 52/76, 3.2.1977, Zb. s. 163, bod 26), ako aj pre súdy, ktoré budú rozhodovať v tej istej veci (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci A., L. W. C., 29/68, 24.6.1969, Zb. s. 165, bod 2). Súdny dvor výkladom únijného ustanovenia objasňuje zmysel a pôsobnosť vykladaného ustanovenia už od okamihu, kedy toto ustanovenie nadobudlo účinnosť. Súdnym dvorom interpretované ustanovenie musia vnútroštátne súdy aplikovať aj na právne vzťahy, ktoré vznikli alebo boli založené pred vynesením prejudiciálneho rozsudku. Prejudiciálny rozsudok teda nemá konštitutívny, ale len deklaratórny charakter a pôsobí ex tunc (rozsudky Súdneho dvora Európskej únie vo veciach D., T.-X/XX, XX.X.XXXX, Zb. s. I-411, bod 35; D. W. G., T.-XXX/XX, 13.1.2004, Zb. s. I-837, bod 21; I., XX/XX, 2.2.1988, Zb. s. 379, bod 27).

V zmysle citovanej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ktorou je všeobecný súd členského štátu viazaný, je náhrada nemajetkovej ujmy jednou z náhrad krytých povinným zmluvným poistením.

V predmetnej právnej veci aplikovateľným vnútroštátnym právom sú zákony č. 381/2001 Z.z., Občiansky zákonník, ako aj výklad tzv. „motorových smerníc“ EÚ. Ustanovenia týchto smerníc (a ich jazykové

mutácie) považujú za synonymá pojmy „ujma na zdraví“, a „osobná ujma“ (v anglickom preklade „personal injury“), pričom v tejto súvislosti je potrebné vychádzať zo štruktúry a účelu smernice. Uvedené pojmy dopĺňajú pojem „škoda na majetku“ a snažia sa najmä o posilnenie ochrany obetí. Za týchto okolností treba uplatniť extenzívny výklad uvedených pojmov, a teda pod pojem ujma na zdraví zaradiť akúkoľvek ujmu, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity osoby, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Náhrady nemajetkovej ujmy sa pritom okrem obetí škôd môžu domáhať aj ich pozostalí; únijné právo to nevylučuje.

Tento záver nemôže spochybniť ani okolnosť, že ustanovenia týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy patria do tej časti Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti (§ 11 a nasl.), a ktorá je nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova (§ 415 a nasl.). Zodpovednosť poisteného za spôsobenie dopravnej nehody a usmrtenie ďalších osôb vznikla na základe dopravnej nehody a má okrem trestnoprávnej aj občianskoprávnu povahu, vplýva aj na poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým po obeti dopravnej nehody.

Podľa § 1 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len "poistenie zodpovednosti") a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov (ďalej len "kancelária"). Ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na poistenie zodpovednosti osobitné predpisy (Zákon č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Občiansky zákonník).

Podľa § 4 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení; poškodený je povinný svoj nárok preukázať.

Škodou na zdraví v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia sa teda musí rozumieť aj taká závažná škoda (ujma) na zdraví, ktorá má za následok smrť osoby zúčastnenej na dopravnej nehode.

Podľa §11 OZ fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej slobody.

Podľa § 13 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie (ods. 1). Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (ods. 2). Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ods. 3).

Podľa § 441 OZ ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

Podľa § 444 OZ pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.
Podľa § 6 zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní obetí poškodených násilnými trestnými činmi, celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy.
Pri posudzovaní uplatňovaného nároku je potrebné vychádzať z obsahu pojmu „škoda na zdraví“ a „odškodňovanie škody (ujmy) na zdraví“. Škoda v tomto prípade predstavuje nemajetkovú ujmu v podobe poškodenia zdravia, bolestí a následkov poškodeného zdravia. Ujmou na zdraví sa rozumie aj také závažné poškodenie zdravia, ktoré má za následok smrť. Bolesť predstavuje určité fyzické a psychické útrapy vyvolané náhlou alebo vážnejšou zmenou zdravotného stavu, ktoré vníma len konkrétny človek a ktoré nemusia byť na prvý pohľad badateľné. Bolesť môže byť zmiešanou, ideálnou alebo psychickou ujmou, nie však škodou ako majetkovou ujmou vyjadriteľnou v peniazoch. Bolesť je teda nemajetkovou ujmou. Peniaze nemožno posudzovať ako ekvivalent ujmy na zdraví, ale ako primeranú satisfakciu; funkcia bolestného podľa § 444 OZ alebo náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 OZ nie je reparačná, ale satisfakčná. Určitá miera odlišnosti ja pri inštitúte sťaženie spoločenského

uplatnenia, pri určení jeho výšky sa berie do úvahy aj strata možnosti vykonávať zárobkovú činnosť, prípade dosahovanie nižšieho zárobku, dôchodku, v obmedzení spoločenského a rodinného života, v prekážkach v uplatnení sa poškodeného v ďalšom živote, no napriek tomu aj pri sťažení spoločenského uplatnenia naďalej prevláda jeho nemajetková zložka.

Ujmu vo všeobecnosti možno definovať ako zničenie alebo oslabenie právneho pomeru, a to v neprospech niektorého alebo všetkých subjektov tohto pomeru. K zničeniu právneho pomeru môže prísť aj usmrtením člena rodiny (rodiča, dieťaťa, manžela/manželky) , ktorá skutočnosť spôsobí zničenie rodinnoprávneho pomeru, ku ktorému patria osobnostné práva, rodinné vzťahy, prípadne aj vyživovacia povinnosť (napríklad Luby, Š.: Prevencia a zodpovednosť v občianskom práve. I. zväzok. Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava 1958, s. 274, 275, 280, 285-288).

S poukazom na vyššie uvedené preto, podľa názoru súdu, za ujmu na zdraví patrí okrem majetkovo vyjadrenej zložky aj náhrada nemajetkovej ujmy ako forma satisfakcie za spôsobenú ujmu. Logicky preto aj na tento prejednávaný prípad je aplikovateľný postup podľa § 15 a § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. v spojení s § 13 OZ. Pri usmrtení osoby náhrada majetkovej ujmy (škody) v podobe ušlého zárobku, prípadne v úhrade liečebných nákladov, neprichádza do úvahy, pretože dotknutá osoba zomrela. Rovnako neprichádza do úvahy materiálna nemajetková ujma v podobe bolestného alebo SSÚ.

Podľa názoru súdu v prípade usmrtenia osoby majú teda pozostalí právo na náhradu nemateriálnej nemajetkovej ujmy spočívajúcej v trvalých alebo vo veľmi dlho po usmrtení im blízkej osoby trvajúcich útrapách spojených s vedomím jej trvalej straty. Nemateriálna nemajetková ujma sa nedá vyjadriť v peniazoch, preto nemôže ísť o ekvivalentnú náhradu, ale o primeranú satisfakciu poskytovanú vo forme náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 OZ (v spojení s rozsudkami Súdneho dvora Európskej únie vo veciach T.-XX/XX a T.-XXX/XX citovanými vyššie).

Pre úplnosť súd uvádza, že hoci je odškodnenie za bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia zaradené v šiestej časti OZ, svojou podstatou ide o náhradu nemajetkovej ujmy. Na základe tohto záveru neobstojí argument odporcu, že v šiestej časti OZ (zodpovednosť za škodu a za bezdôvodné obohatenie) je upravená bezvýnimočne len škoda ako majetková ujma a jej náhrada. Práve naopak, v šiestej časti OZ je zakotvená aj náhrada nemajetkovej ujmy, minimálne v ustanovení § 444. Tento argument opätovne podporuje záver o aplikácii § 13 OZ na predmetnú právnu vec.
Zákonodarca v ustanovení § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. legislatívnou nedôslednosťou expressis verbis nerozlišoval medzi pojmami škoda na majetku, škoda na zdraví a nemajetková ujma, ku ktorej jednoznačne patrí aj nemateriálna nemajetková ujma, čo však nemôže byť vykladané v neprospech navrhovateľov. V tejto súvislosti súd poukazuje na nález Ústavného súdu SR č.k. III. Ú. XXX/XX-XX z 01.07.2008, podľa ktorého pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí od doslovného znenia právneho textu odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 Ústavy). Samozrejme, že sa súd v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona.
Pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov, a že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k uvedenému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale

aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Predmetný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu („personal injury“) a škodu na majetku.

Súd pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy obom navrhovateľom vychádzal z už vyššie citovaných rozsudkov Súdneho dvora Európskej únie vo veciach T.-XX/XX z 24.10.2013 a T.-XXX/XX z 24.10.2013, ustanovení § 11 a § 13 OZ a § 4 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 15 zákona č. 381/2001 Z.z., zo zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, ako aj z právneho názoru vysloveného v Rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. XCo XX/XXXX, podľa ktorého povinné zmluvné poistenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

Navrhovatelia žiadali od odporcu každý titulom nemajetkovej osobnostnej ujmy sumu po 50.000,- eur. Táto suma sa však súdu javila ako zjavne neprimerane vysoká.

Pre úplnosť súd v súvislosti s posúdením primeranosti navrhovateľmi uplatnenej výšky nemajetkovej ujmy poukazuje na právnu úpravu v štátoch Európskej únie. Z hľadiska historického nám najpodobnejšia právna úprava v Rakúsku /obdobne aj v Nemecku/ vyvodila nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy zo všeobecných ustanovení o zodpovednosti za škodu, pričom výška konkrétneho nároku je predmetom dokazovania. Tento systém platil aj v Maďarsku do roku 2013. Najvyššie odškodné bolo v Rakúsku priznané na základe rozsudku OGH z 30.10.2003, sp. zn. XOb XXX/XX, kedy išlo o nárok pozostalého manžela, ktorý pri dopravnej nehode stratil manželku a 3 maloleté deti. Nehodu zavinil vodič nákladného motorového vozidla, ktorý išiel v protismere. OGH priznal manželovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 65.000,- eur titulom jeho ťažkej a trvalej psychickej traumy. Románsky model práva (Belgicko, Francúzsko) je upravený s paušálnymi sumami, v prípade Belgickej právnej úpravy je to v prípade rodiča žijúceho v spoločnej domácnosti s usmrteným dieťaťom vo výške 7.500,- eur, rodiča žijúci mimo spoločnej domácnosti 3.750,- eur.

Pri výške nemajetkovej ujmy v prejednávanom prípade súd musí prihliadať na všetky okolnosti prípadu, vrátane vážnosti, trvania a následkov takejto traumy. Z vykonaného dokazovania skutkov vzišlo, že nebohý Z. bol jedným z ôsmich detí navrhovateľov (nejednalo sa teda o jediné ich dieťa), v čase nehody mal takmer 18 rokov, už neštudoval, pracoval ako brigádnik, a to príležitostne. Jeho smrť poznamenala trvalo negatívne život navrhovateľov, ktorí v dôsledku dopravnej nehody utrpeli ujmu na svojich osobnostných právach stratou ich syna Z.. Boli dotknuté ich práva na rodinný život a súkromie, stratili možnosť viesť rodinný a súkromný život s ich synom, a prežívať s ním pozitívne aj prípadné negatívne stránky života, vzájomnú pomoc a podporu, skutočnosť ktorú ani nie je potrebné osobitne dokazovať. Ide o nenávratnú ujmu; trauma zo straty syna je pre rodičov neodstrániteľná. Zásah do ich osobnostných práv spôsobil vinník dopravnej nehody, tiež zosnulý W.E. A. motorovým vozidlom, ktoré bolo povinne zmluvne poistené u odporcu. Navrhovatelia však v konaní nepreukázali, že by tragická smrť ich syna zanechala následky fatálneho charakteru, spočívajúce napr. v závažnom a neodstrániteľnom zhoršení ich zdravotného stavu, v preukázateľne negatívnej trvalej duševnej traume a pod.

Pre účely stanovenia konečnej výšky odškodnenia súd považoval za podstatné aj to skutkové zistenie, že v čase nehody, resp. bezprostredne pred jej vznikom obaja tak vodič - vinník dopravnej nehody W. A., ako aj spolujazdec Z. A. (neb. syn navrhovateľov) požili väčšie množstvo marihuany, ktorá skutočnosť bola podstatnou príčinou vzniku dopravnej nehody s tragickými následkami. Zo skutkových zistení obsiahnutých vo vyšetrovacom spise možno prijať záver, že syn navrhovateľov vedel, že motorové vozidlo riadi osoba, ktorá požila návykovú látku ovplyvňujúcu riadenie motorového vozidla, čo vyplýva zo zistenej hladiny návykovej látky v krvi a moči oboch členov posádky motorového vozidla. Táto skutočnosť vedie k spoluúčasti syna navrhovateľov na ujme spôsobenej jeho rodičom. Z. A. vo veku

blízko plnoletosti, si už mal a mohol byť vedomý rizík vyplývajúcich z riadenia vozidla osobou, ktorá je pod vplyvom návykovej látky, pričom s týmto vedomím do vozidla ako spolujazdec nasadol.

Zohľadniac všetky vyššie uvedené skutočnosti súd určil výšku nemajetkovej ujmy navrhovateľov každému vo výške po 7.000,- eur s tým, že túto sumu znížil o cca. 30% titulom spoluúčasti syna navrhovateľov na ujme spôsobnej rodičom na konečnú sumu odškodnenia 5.000,- eur, ktorú prvým a druhým výrokom rozsudku každému z nich osobitne priznal, pričom zohľadnenie vyššie uvedenej spoluúčasti je v súlade s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (napríklad rozhodnutie vo veci T.-XXX/XX z 23.10.2012). Čiastka 5.000,- eur osobitne pre každého z navrhovateľov, teda v súčte suma 10.000,- eur pre oboch sa súdu javí ako primeraná a spravodlivá zohľadňujúca zistený skutkový a právny stav veci.

Na zdôraznenie primeranosti navrhovateľom priznanej sumy odškodnenia súd poukazuje na právnu úpravu odškodňovania obetí poškodených násilnými trestnými činmi obsiahnutú v zákone č. 215/2006 Z.z., ktorá je stanovená ako 50 násobok minimálnej mzdy. V roku 2012 výška minimálnej mzdy činila 327,20 eur, t.j. maximálna výška odškodnenia pre obeť násilného trestného činu činila sumu 16.360,- eur.

Vo zvyšnej časti istiny súd žalobný návrh ako nedôvodný, zjavne nadhodnotený a neopodstatnený tretím výrokom zamietol.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 3 OSP, podľa ktorého aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia. Súd priznal navrhovateľom v prvom a druhom rade, ktorí mali v konaní čiastočný úspech, s prihliadnutím na to, že výška plnenia závisela od úvahy súdu, plnú náhradu trov konania v sume 1.421,11 €. Pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny súd vychádzal z § 10 ods. 8, §13 ods. 2, §13a, §16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Celková suma náhrady trov konania pozostáva z nasledovných úkonov právnej služby á 91,29 eur:
- prevzatie a príprava zastúpenia dňa 21.02.2014,
- písomné podanie na súd - návrh na začatie konania zo dňa 02.04.2014,
- písomné vyjadrenie zo dňa 2.6.2014,
- účasť na pojednávaní dňa 25.09.2015
- účasť na pojednávaní dňa 29.09.2015
- ----------
- Spolu 456,45 eur +
- režijný paušál v roku 2014: 3 x 8,04 € = 24,12 €
- režijný paušál v roku 2015: 2 x 8,39 € = 16,78 €,
- daň z pridanej hodnoty 20% zo sumy 497,35 eur činí 99,47 eur
- ----------
- Spolu činí sumu 596,82 eur +
- náhrada znížená na 1.000,- eur v zmysle §13 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. á 61,41 eur x 5 vyššie označených úkonov právnej služby činí sumu 307,05 eur + 20% DPH z tejto sumy činí 61,41 eur, spolu 368,46 eur.

Platobným miestom pre náhradu trov konania navrhovateľom v celkovej výške 965,28 eur je ich právny zástupca (s odkazom na § 149 ods. 1 OSP).

Právny zástupca navrhovateľov si písomným podaním doručeným súdu dňa 02.10.2015 uplatnil trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 1.421,11 eur celkom za 7 úkonov právnej pomoci, t.j. aj vr. úkonu právnej služby označenej ako „podanie vo veci zo dňa 06.03.2015“ a „Vyjadrenie žalobcov zo dňa 28.09.2015“. Za oba označené úkony neboli súdom trovy právneho zastúpenia priznané. Prvý z označených úkonov právnej pomoci bola svojim obsahom písomná žiadosť o prednostné vytýčenie termínu súdneho pojednávania, nejednalo sa teda o podanie vo veci samej, druhý z označených úkonov právnej služby „Vyjadrenie žalobcov zo dňa 28.09.2015“ bolo obsiahnuté v záverečnej reči prednesenej právnym zástupcom na pojednávaní konanom dňa 29.09.2015, pričom na takéto písomné podanie neboli navrhovatelia súdom zaviazaní. Právnemu zástupcovi navrhovateľov neboli tiež priznané

účtované duplicitné režijné paušály za oboch navrhovateľov súčasne. Uvedené predstavuje rozdiel medzi účtovanou sumou 1421,11 eur a súdom priznanou sumou 965,28 eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Bratislava I.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 OSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že
a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.